

LUNDS
UNIVERSITET

Kursbeskrivning för kurs inom Lärarlyftet HT21

Lärosätets namn

Lunds universitet

Kursens namn

Svenska som andraspråk för lärare på gymnasiet, 90 hp (1-90). Ingår i Lärarlyftet.

Antal högskolepoäng

90 HP

Målgrupp

Lärare som undervisar i utbildning i svensk för invandrare utan att vara ämnesbehörig.

Studietakt

50 %, Halvfart

Kursens innehåll och upplägg

Kursen syftar till att med utgångspunkt i språkvetenskaplig och didaktisk forskning om andraspråksinlärning ge de blivande sva-lärarna goda kunskaper i hur utbildningen i svenska som andraspråk kan planeras och genomföras utifrån dels elevernas utbildningsbakgrund, dels elevens livssituation och dels utifrån de nationella styrdokumenterna. Den blivande läraren i svenska som andraspråk möter en heterogen och komplex elevgrupp i såväl ungdomsskola som vuxenutbildning vilket ställer stora krav på sva-lärarens kompetens och förmåga att utforma en adekvat utbildning i enlighet med uppdraget.

De deltagande pedagogerna ges kunskap om och verktyg för hur en inkluderande och språkutvecklande undervisning i svenska som andraspråk kan organiseras och bedrivs i en heterogen lärandemiljö. I kursen ges kunskap inom områden som är centrala för undervisningen i svenska som andraspråk såsom det mångkulturella och flerspråkiga samhället, svenska språket i ett typologiskt perspektiv och fonetik ur ett andraspråksperspektiv. Vidare behandlas i kursen språkinlärning, läs- och skrivutveckling i ett andraspråk – inklusive läs- och skrivsvårigheter – liksom bedömning och respons, språkutvecklande arbete för nyanlända elever samt littera-

turdidaktik. Särskilt fokus läggs även på hur sva-läraren kan stödja utveckling av det egna skrivandet då detta erfarenhetsmässigt kan vara en stor utmaning hos eleverna.

Via lärplattformen tillhandahålls utöver läsanvisningar och övningar bland annat inspelade föreläsningar och litteraturkommentarer som stöttar de studerandes arbete med kurslitteraturen och kursinnehållet. Deltagarna ges också möjlighet att delta i liveföreläsningar och onlinemöten med läraren via lärplattformen. Samtliga delkurser har en tydlig koppling mellan teori och praktik där de studerande ges goda möjligheter att förankra sina nyvunna teoretiska kunskaper i den egna undervisningen. Detta möjliggörs bland annat genom en kursstruktur där deltagarna i gruppsamtal via nätet kan diskutera innehållet i kurslitteraturen utifrån givna exempel och egna erfarenheter. Kursinnehållet bearbetas genom diskussions- och reflektionsfrågor i syfte att uppmuntra de studerande till fördjupade samtal om kursinnehållet ur ett didaktiskt perspektiv.

Kursen är uppdelad i fjorton delkurser:

Termin 1

Delkurs 1, (6 hp) Skolämnet svenska som andraspråk

Skolämnet svenska som andraspråk kontextualiseras med utgångspunkt i det mångkulturella och flerspråkiga samhället. Historiska såväl som internationella perspektiv på migration och språkpolitiska frågor diskuteras i relation till situationen i Sverige och den svenska skolan. Bland annat studeras språklagen med utgångspunkt i skolans värld och vilken betydelse den har för dagens lärare. Grundläggande begrepp i såväl den samhällliga som den vetenskapliga mångkulturella diskursen introduceras och problematiseras.

Delkurs 2, (6 hp) Flerspråkighet: Samhälle och identitet

Delkursen bygger vidare på delkurs 1 och tar utgångspunkt i sva-elevernars flerspråkighet och hur denna kan stärkas i och utanför skolan. Språksociologiska perspektiv på flerspråkighet behandlas med utgångspunkt i den svenska kontexten. Språkets roll som etnisk och social markör diskuteras, liksom attityder till olika språk och varieteter. Historiken och diskussionerna kring ämnena svenska som andraspråk och modersmål tas upp i förhållande till attityder i samhället. I delkursen betonas vikten av att lärare har goda kunskaper om den enskilda individens kulturella och språkliga bagage, vad som händer i mötet mellan olika kulturer samt om förekomsten av mångkultur och flerspråkighet i klassrummet.

Delkurs 3, (3 hp) Att läsa och skriva akademiska texter

Delkursen ger en introduktion till att läsa och skriva akademiska texter med fokus på den typ av texter som förekommer inom svenska som andraspråk som utbildningsämne och forskningsfält. De studerande får träna sig på att läsa och sammanfatta forskningsartiklar med relevans för skolan och sva-undervisningen. Därtill får de studerande fördjupa sina tidigare kunskaper inom lässtrategier, källkritik och referenshantering.

Termin 2

Delkurs 4, (9 hp) **Svenska språket i ett andraspråksperspektiv**

Delkursen ger kunskaper om svenskans struktur (morfologi, syntax och semantik) ur ett jämförande typologiskt perspektiv som även syftar till att ge en beredskap i mötet med elevers förstaspråk. Fokus läggs på de delar av svenskans regelsystem som utgör särskilda svårigheter för andraspråkstalare. Kunskaperna sätts in i ett didaktiskt sammanhang genom olika problematiseringar och tillämpningar för undervisningssammanhang.

Delkurs 5, (6 hp) **Skriftlig språkfärdighet för sva-läraren**

I delkursen ges de studerande färdigheter för att möta de krav som ställs på sva-lärarens egen skriftliga språkfärdighet, med fokus på informerande och argumenterande texter. Olika perspektiv på textkvalitet diskuteras - som stil, korrekthet och funktion - och kopplas till skriftlig och muntlig respons. Olika former för kamrat-respons och självreflektion ingår som moment på kursen.

Termin 3

Delkurs 6, (6 hp) **Andraspråksinläring hos skolungdomar och vuxna**

I delkursen ges de studerande kunskap om hur ett andraspråk lärs in i allmänhet och svenska som andraspråk i synnerhet. Olika teorier och strategier för språkinläring analyseras och diskuteras, där didaktiska perspektiv utgör en viktig del. I delkursen ingår fördjupade resonemang kring olika språkliga, kulturella, individuella och sociala faktorer som påverkar inläringen av ett andraspråk. Såväl generella mönster som individuella skillnader studeras inom ramen för utvecklingen av ett andraspråk.

Delkurs 7, (6 hp) **Språkundervisning för nyanlända elever**

Delkursen fokuserar på undervisning i ungdoms- och vuxenutbildningen för elever som är nya i svenska språket. Delkursen tar upp olika sätt att organisera mottagning av nyanlända elever och kartläggning av andraspråkselevers tidigare kunskaper. Delkursen behandlar också vad som utmärker undervisning och lärande i flerspråkiga miljöer samt på ett andraspråk. En central del av delkursen är arbetssätt som utvecklar elevernas språkliga färdigheter.

Delkurs 8, (3 hp) **Digitala perspektiv i sva-undervisningen**

Delkursen behandlar digitala perspektiv på såväl innehåll som form i sva-undervisningen. De studerande får kunskap om vad digital kompetens innebär, med fokus på i skolsammanhang, samt hur språk och utbildning påverkas av samhällets digitalisering. De studerande får också prova på en serie digitala verktyg och diskutera hur dessa kan användas inom olika delar av sva-undervisningen.

Termin 4

Delkurs 9, (6 hp) **Elevers läs- och skrivinläring**

Delkursen behandlar utvecklingen av litteracitet i ett andraspråk – inklusive läs- och skrivsvårigheter samt alfabetisering – i en skolkontext. Principer för olika skriftsystem sätts i relation till läsning och skrivande på svenska. Studenterna får analysera olika textgenrer och ”lättlästa” texter utifrån ett andraspråksperspektiv. Olika metoder för läs- och skrivinläring diskuteras och tränas.

Delkurs 10, (3 hp) **Didaktiska perspektiv på ordinläring**

Delkursen ger en introduktion till undervisning i ordkunskap och återknyter på så vis till arbetet med andraspråksinläring av ordförråd, ordbildning och semantik från tidigare delkurser. I kursens praktiska moment får studenterna reflektera över och planera hur man kan inlemma och anpassa ordinläring till undervisningssituationen utifrån olika målgruppers behov och språkliga nivå.

Delkurs 11, (6 hp) **Elevers skriftliga produktion: Analys och respons**

Delkursen behandlar skolans texttyper utifrån andraspråkslevers produktion. De studerande tränas i analys av elevtexter och formativ bedömning utifrån ett andraspråksperspektiv inom olika genrer. Vidare ges de studerande kunskap om hur läraren på ett mottagaranpassat sätt kan formulera de pedagogiska texter som är relaterade till en skriftlig uppgift, såsom instruktioner, respons och bedömningsmotiveringar. Utgångspunkten för delkursen är det innehåll i styrdokumentet för ungdomsskolan och vuxenutbildningen som rör skriftlig framställning.

Termin 5

Delkurs 12, (7,5 hp) **Uttalsundervisning i teori och praktik**

Delkursen ger kunskap om svenskans uttal, dess inläring och om hur läraren kan omsätta kunskap om dessa i konkret uttalsundervisning. De studerande ges inledningsvis en god bas i svenskans fonetik och fonologi. Fokus i kursen ligger dock på andraspråksinläring och de drag i svenskans uttal som kan innebära svårigheter för andraspråkslärare samt hur man som lärare konkret kan arbeta med sina elevers uttalsrelaterade färdigheter och kunskaper i undervisning och bedömning.

Delkurs 13, (7,5 hp) **Betygssättning och bedömning**

I delkursen behandlas olika metoder för att bedöma och analysera andraspråkslevers språkutveckling med utgångspunkt i sva-lärarens uppdrag. De studerande tränas i att själva genomföra analyser och bedöma autentiska talade och skrivna andraspråkstexter på olika nivåer och i olika syften, exempelvis för kartläggning, behovsbedömning eller betygssättning. Delkursen behandlar därtill utformning av prov och uppgifter för bedömning utifrån styrdokumentet.

Termin 6

Delkurs 14, (15 hp) **Didaktiska perspektiv på litteraturen och andraspråksläsaren**

Delkursen behandlar ungdomars och vuxnas läsning och belyser hur skönlitteraturen kan användas för att främja språk- och kunskapsutveckling hos andraspråkselever. Delkursen bygger vidare på tidigare terminers delkurser och ger en fördjupning i berättande genrer i relation till andra texttyper med särskild fokus på ordinlärning och läsförståelseförmåga. Med hjälp av litteraturvetenskapliga begrepp och metodiska redskap analyseras berättande texters innehåll, svårighetsgrad och uppbyggnad. Kursen ger vidare en introduktion till det litteraturdidaktiska forskningsfältet från ett receptionsteoretiskt och interkulturellt perspektiv. Kursen visar på sätt att använda skönlitterära texter, författade av såväl kvinnor som män från olika kulturer och tider, i arbete med frågor om flerspråkighet, identitet och kulturmöten. Med utgångspunkt i kurslitteratur och egna erfarenheter av undervisning utvecklar studenten sin förmåga att göra didaktiska val i samband med planering av undervisningsmoment som utgår från läsning av skönlitteratur och fokuserar på mötet mellan text och läsare. Därutöver undersöks och diskuteras hur den skönlitterära läsningen kan kombineras med samtal, skrivande och andra kommunikationsformer i svenska som andraspråk.

Former för examination

Delkurs 1, (6 hp) **Skolämnet svenska som andraspråk**

Delkursen examineras med en till två inlämningsuppgifter samt en skriftlig hemtentamen.

Delkurs 2, (6 hp) **Flerspråkighet: Samhälle och identitet**

Delkursen examineras med en till två inlämningsuppgifter samt en skriftlig hemtentamen.

Delkurs 3, (3 hp) **Att läsa och skriva akademiska texter**

Delkursen examineras med två till tre inlämningsuppgifter.

Delkurs 4, (9 hp) **Svenska språket i ett andraspråksperspektiv**

Delkursen examineras med en till tre inlämningsuppgifter samt en skriftlig hemtentamen.

Delkurs 5, (6 hp) **Skriftlig språkfärdighet för sva-läraren**

Delkursen examineras med en till tre inlämningsuppgifter samt en skriftlig hemtentamen.

Delkurs 6, (6 hp) **Andraspråksinlärning hos skolungdomar och vuxna**

Delkursen examineras med en till tre inlämningsuppgifter samt en skriftlig hemtentamen.

Delkurs 7, (6 hp) Språkundervisning för nyanlända elever

Delkursen examineras med en till två inlämningsuppgifter samt en skriftlig undervisningsplanering.

Delkurs 8, (3 hp) Digitala perspektiv i sva-undervisningen

Delkursen examineras med en till två obligatoriska hemuppgifter.

Delkurs 9, (6 hp) Elevers läs- och skrivinläring

Delkursen examineras med en till två inlämningsuppgifter samt en skriftlig hemtentamen.

Delkurs 10, (3 hp) Ordinläring i ett didaktiskt perspektiv

Delkursen examineras med en till två inlämningsuppgifter.

Delkurs 11, (7,5 hp) Elevers skriftliga produktion: Analys och respons

Delkursen examineras med en till tre inlämningsuppgifter samt en skriftlig hemtentamen.

Delkurs 12, (7,5 hp) Uttalsundervisning i teori och praktik

Delkursen examineras med en till tre inlämningsuppgifter samt en skriftlig hemtentamen.

Delkurs 13, (7,5 hp) Betygssättning och bedömning

Delkursen examineras med en till tre inlämningsuppgifter samt en skriftlig hemtentamen.

Delkurs 14, (15 hp) Didaktiska perspektiv på litteraturen och andraspråkläsaren

Delkursen examineras med två till fem inlämningsuppgifter samt en skriftlig undervisningsplanering.

Lärandemål

Delkurs 1, (6 hp) Skolämnet svenska som andraspråk

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för den språkpolitiska utvecklingen i Sverige i ett skolperspektiv med kopplingar till ämnena svenska som andraspråk och moders- mål,

Färdighet och förmåga

- kunna resonera om grundprinciper inom området språkpolitik och språkplanering för att kritiskt analysera svenska språkpolitiska dokument,
- kunna resonera om skolämnet svenska som andraspråk med utgångspunkt i det mångkulturella och flerspråkiga samhället,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- på ett grundläggande sätt kunna diskutera olika språkpolitiska och utbildningsrelaterade frågor,
- kunna värdera och problematisera vanliga begrepp i den mångkulturella diskursen,

Delkurs 2 (6 hp) Flerspråkighet: Samhälle och identitet

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för historiska såväl som internationella perspektiv på migration,
- kunna redogöra för hur flerspråkighet och kulturell tillhörighet kan påverka individen samt i hur synen på språklig och kulturell variation återspeglas i samhället och skolan,

Färdighet och förmåga

- kunna tillämpa ett flerspråkigt förhållningssätt i undervisningsplanering,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna diskutera frågor som rör flerspråkighet, och språksociologiska aspekter med ett vetenskapligt förhållningssätt,
- kunna värdera och problematisera vanliga begrepp i den mångkulturella diskursen,
- kunna följa och kritiskt granska forskning och debatter om svenska som andraspråk, flerspråkighet och kulturell mångfald,

Delkurs 3, (3 hp) Att läsa och skriva akademiska texter

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för drag som karakteriserar akademisk sakprosa,

Färdighet och förmåga

- kunna skriva enkla referat som uppfyller de språkriktighetsnormer och textkonventioner som gäller för genren,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna granska egna och andras texter ur ett funktionellt/textuellt perspektiv,

Delkurs 4, (9 hp) Svenska språket i ett andraspråksperspektiv

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för det svenska språkets syntaktiska och morfologiska struktur samt dess semantik, sett ur ett andraspråksperspektiv och ett ämnesdidaktiskt perspektiv,
- kunna redogöra för grammatiska drag i svenskan som brukar utgöra särskilda svårigheter för andraspråkstalare,

Färdighet och förmåga

- kunna utföra grundläggande syntaktisk analys samt lösa enklare språktypologiska uppgifter,
- kunna diskutera, problematisera och exemplifiera grammatikens roll i undervisningen,
- kunna resonera om och föreslå hur ett andraspråksperspektiv kan utformas i grammatikundervisningen,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna problematisera och förhålla sig till grammatikens roll i undervisningen,

Delkurs 5, (6 hp) Skriftlig språkfärdighet för sva-läraren

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- övergripande kunna redogöra för relationer mellan olika aspekter av textkvalitet samt kunna beskriva någon teknik för såväl muntlig som skriftlig återkoppling,

Färdighet och förmåga

- kunna skriva god sakprosa med beaktande av språkliga och textuella normer,
- kunna använda respons och omarbetningsstrategier för att på ett medvetet sätt utveckla och precisera egna texter,
- kunna ge tydlig, korrekt och användbar respons på medstudenters texter,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna göra bedömningar av egna och andras sakprosatexter,

Delkurs 6, (6 hp) Andraspråksinläring hos skolungdomar och vuxna

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för olika teorier om hur andraspråksinlärningsprocessen går till och vilka faktorer som påverkar,
- kunna redogöra för generella och individuella drag i språkinlärningsprocessen,

Färdighet och förmåga

- kunna diskutera språkinlärningsprocessen ur ett didaktiskt perspektiv,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna diskutera frågor som rör andraspråksinläring med ett vetenskapligt förhållningssätt,

Delkurs 7, (6 hp) Språkundervisning för nyanlända elever

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för olika sätt att organisera mottagning och kartläggning,
- kunna redogöra för och resonera kring aspekter av andraspråksdidaktik,

Färdighet och förmåga

- kunna tillämpa arbetssätt som utvecklar de språkliga färdigheterna hos elever som är nya i svenska språket,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna diskutera en egen eller en annan students undervisningsplanering utifrån språksdidaktiska perspektiv,
- kunna förhålla sig till undervisning utifrån en flerspråkig och mångkulturell norm,

Delkurs 8, (3 hp) Digitala perspektiv i sva-undervisningen

Efter avslutad kurs ska den studerande:

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för hur digitala verktyg kan användas i den egna undervisningen,

- kunna ge exempel på hur digitaliseringen i samhället påverkar svenska språket,

Färdighet och förmåga

- resonera kring olika aspekter av digital kompetens i ett skolperspektiv,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna kritiskt förhålla sig till hur digitaliseringen i samhället påverkar förutsättningarna för sva-undervisningen, dess innehåll och den enskilde elevens förutsättningar,

Delkurs 9, (6 hp) Elevers läs- och skrivinläring

Efter avslutad delkurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för och diskutera aktuella teorier och metoder för läs- och skrivutveckling på ett andraspråk,
- kunna redogöra för olika skriftsystem och jämföra med svenskans,
- kunna jämföra läs- och skrivutvecklingen på ett förstaspråk med läs- och skrivutvecklingen på ett andraspråk,

Färdighet och förmåga

- kunna tillämpa olika undervisningsmetoder för läs- och skrivinläring,
- kunna resonera om texters olika svårighetsgrad,
- kunna genomföra analyser på olika textgenrer utifrån ett andraspråksperspektiv,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna förhålla sig till undervisning utifrån en flerspråkig och mångkulturell norm,

Delkurs 10, (3 hp) Ordinläring i ett didaktiskt perspektiv

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för vad som karakteriserar undervisning som utvecklar andraspråksinlärares ordförråd,

Färdighet och förmåga

- kunna föra grundläggande resonemang om skillnader i ordinläring för nybörjare och mer avancerade inlärare,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna resonera om vad det innebär att kunna ord och vilka konsekvenser detta får för undervisning och bedömning i svenska som andraspråk,

Delkurs 11, (6 hp) **Elevers skriftliga produktion: Analys och respons**

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- kunna känna igen olika språkvetenskapliga problem och hitta möjliga lösningar,

Färdighet och förmåga

- kunna analysera, bedöma och ge respons på elevtexter utifrån skolans styrdokument,
- kunna skriva mottagaranpassade pedagogiska texter,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna reflektera över styrdokumentens språkliga krav i olika genrer,

Delkurs 12, (7,5 hp) **Uttalsundervisning i teori och praktik**

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- med grundläggande terminologi kunna redogöra för svenskans fonetik och fonologi ur ett tvärspråkligt perspektiv samt ur ett inlärningsperspektiv,
- kunna redogöra för faktorer som påverkar den uttalsutvecklingen vid andraspråksinläring,
- på ett grundläggande sätt kunna redogöra för hur en andraspråkinlärares uttal i svenska kan påverka och påverkas av ordens skrivna former,

Färdighet och förmåga

- kunna göra en enklare analys av andraspråkstalares talade svenska,
- utifrån en inlärarbedömning och med fokus på inlärares fonetisk-fonologiska färdigheter kunna planera för fortsatt undervisning och stöttning med stöd i styrdokumentet,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna resonera om och prioritera olika fonetisk-fonologiska aspekter i undervisningen för elever i svenska som andraspråk,

Delkurs 13 (7,5 hp) **Betygsättning och bedömning**

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för olika metoder för att analysera och bedöma språkutvecklingen hos elever som har svenska som andraspråk,
- kunna redogöra för skillnader mellan formativ och summativ bedömning och koppla dessa till sva-lärares arbete,

Färdighet och förmåga

- kunna analysera och bedöma andraspråkstales (muntliga och skriftliga) språkbruk och språkutveckling,
- kunna skapa uppgifter för bedömning med utgångspunkt i relevanta kurs- och ämnesplaner,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna diskutera frågor som rör bedömning och kartläggning av språkutveckling utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt,

Delkurs 14, (15 hp) Didaktiska perspektiv på litteraturen och andraspråkläsaren

Efter avslutad kurs ska den studerande

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för redskap för kunskaps- och språkutvecklande arbetssätt i samband med skönlitteratur och andra berättande genrer,
- kunna redogöra för didaktiska utmaningar som kan uppstå vid arbete med skönlitterära texter i en mångkulturell och flerspråkig klassrumskontext,
- kunna redogöra för några centrala litteraturvetenskapliga begrepp och redskap i samband med litteraturval- och undervisning i en andraspråkskontext,

Färdighet och förmåga

- kunna välja, motivera och använda skönlitterära texter i ett mångkulturellt klassrum samt kunna resonera om möjliga effekter av sina val,
- kunna identifiera, analysera och förklara situationer som kan uppstå vid arbete med skönlitterära texter i en mångkulturell och flerspråkig klassrumskontext,
- kunna planera för att stötta eleverna i kunskaps- och språkutvecklande arbete med skönlitterära texter med utgångspunkt i styrdokument, interkulturell kommunikation och litteraturredaktiska teorier,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kunna diskutera en egen eller en annan students undervisningsplanering utifrån ämnesdidaktiska perspektiv.

Undervisningsformsform (distans, campus)

Kursen ges på heldistans men de studerande ges också möjlighet att delta i liveföreläsningar och webbaserade möten med läraren via lärplattformen.

Kursutvärdering

Lunds universitet har välfungerande system för kursutvärderingar. En kvantitativt inriktad kursutvärdering görs efter varje avslutad kurs (vanligen 30 hp) via enkätverktyget Survey and Report. Dessa svar sammanställs och beaktas vid det fortsatta arbetet med utbildningen. Denna kvantitativa utvärdering kompletteras av de ansvariga lärarnas egna löpande kursvärderingar som är mer kvalitativt inriktade. Screening kring deltagares förväntningar genomförs av Avdelningen för uppdragsutbildning inför kursstart efter att deltagargruppen är etablerad. Kontinuerlig kommunikation mellan Avdelningen för uppdragsutbildning och Skolverket kopplat till kurs och delkursutvärderingar sker parallellt med den interna utvärderingsprocessen för att säkerställa samsyn och kvalitet utifrån alla parter perspektiv.

Lämplighet, förmågor och erfarenhet

De sektioner inom Språk- och litteraturcentrum som ansvarar för utbildningen har tidigare gemensamt ansvarat för kursen Svenska språket och litteraturen (SSL), som tidigare kunde läsas som andraämne av lärarstudenter vid Malmö universitet, dåvarande Malmö högskola. Möjligheten att fokusera på just ämneskunskaper i svenska och svenskämnets språk- och litteraturredidaktik gör att SOL då liksom nu kan erbjuda en lärarutbildning av hög kvalitet, där undervisningen är väl förankrad i forskningsfronten, såväl när det gäller ämneskunskaper som pedagogiskt nytänkande. Genom adjunkter som lärare i vår ämneslärarutbildning vilar undervisningen även på beprövad erfarenhet. Lunds universitet erbjuder Svenska som andra språk på grundnivå och fortsättning som del av ordinarie utbildning. Vidare finns genom andra uppdrag för Skolverket gedigen erfarenhet av fortbildning i ämnet för yrkesverksamma lärare i olika utformningar.

Relevanta styrdokument för undervisning i svenska som andraspråk i grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning ingår som obligatorisk litteratur i samtliga delkurser.

Litteraturlista

Delkurs 1, (6hp) Skolämnet svenska som andraspråk

- Axelsson, Monica & Magnusson, Ulrika. 2012. Forskning om flerspråkighet och kunskapsutveckling under skolåren. I: *Flerspråkighet – en forskningsöversikt*. Vetenskapsrådet 2012. I urval enligt lärarens anvisningar.
- Bijvoet, Ellen & Fraurud, Kari. 2013. Rinkebysvenska' och andra konstruktioner av språklig variation i dagens flerspråkiga Sverige. I: Hyltenstam, Kenneth och Lindberg, Inger (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.
- Ekberg, Lena. 2013. Flerspråkigheten och språkpolitiken – svenskan, engelskan och alla andra språk. I: M. Axelsson, M. Carlson, Q. Franker & K. Sandwall (eds),

- Profession, politik och passion. Inger Lindberg som andraspråksforskare – en vänbok.* Göteborg: WEGA Tryckeriet. 121–139.
- Hedman, C., & Magnusson, U. 2020. Student ambivalence toward second language education in three Swedish upper secondary schools. *Linguistics and Education*, 55, 100767.
- Hyltenstam, Kenneth & Tommaso M. Milani. 2012. Flerspråkighetens sociopolitiska och sociokulturella ramar. I: *Flerspråkighet – en forskningsöversikt*. Vetenskapsrådet 2012. I urval enligt lärarens anvisningar.
- Lagerholm, Per. 2016. *Språknormer och språkvärdering*. Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.
- Lindberg, Inger & Karin Sandwall. 2012. Samhälls- och undervisningsperspektiv på svenska som andraspråk för vuxna invandrare. I: *Flerspråkighet – en forskningsöversikt*. Vetenskapsrådet 2012. I urval enligt lärarens anvisningar.
- Milani, Tommaso M. 2013. Språkideologiska debatter i Sverige. I: Hyltenstam, Kenneth och Lindberg, Inger (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.
- Språklag* (2009:600). Kulturdepartementet. Hämtas på: www.regeringen.se
- Språkrådet. 2010. Språkrådets uttolkning av språklagen. Hämtas på: <http://www.sprakradet.se/1872>.
- Stroud, Christopher. 2013. Halvspråkighet och rinkebysvenska som språkideologiska begrepp. I: Hyltenstam, Kenneth och Lindberg, Inger (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.
- Svenska språknämnden. 2003. *Sveriges officiella minoritetsspråk: finska, meänkieli, samiska, romani, jiddisch och teckenspråk: en kort presentation*.

Delkurs 2 (6 hp) **Flerspråkighet: Samhälle och identitet**

- Flyman Mattsson, Anna. 2017. *Svenska som andraspråk på språkvetenskaplig grund*. Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.
- Bunar, Nihad. 2010. *Nyanlända och lärande – en forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan*. Vetenskapsrådet. <https://publikationer.vr.se/produkt/nyanlanda-och-larande/>. I urval enligt lärarens anvisningar.
- Börestam, Ulla & Huss, Leena. 2001. *Språkliga möten. Tvåspråkighet och kontaktlingvistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Hedman, C., & Magnusson, U. 2018. Lika eller lika möjligheter? Diskurser om skollämnat svenska som andraspråk inom det akademiska fältet i Sverige. *Acta Didactica Norge*, 12(1), Art-7.
- Norrby, Catrin & Gisela Håkansson. 2015. *Introduktion till sociolingvistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Park, Hyeon-Sook. 2013. Kodväxling som grammatiskt fenomen – exemplet svenska-koreanska. I Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur, sid. 281–312.
- Otterup, Tore & Kästen Ebeling, Gilda. 2018. En god fortsättning: nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur I urval enligt lärarens anvisningar.
- Paulsrud, Bethanne, Rosén, Jenny, Straszer, Boglárka & Wedin, Åsa (red.). 2017. *New perspectives on translanguaging and education*. Multilingual Matters. I urval enligt lärarens anvisningar.

Delkurs 3, (3 hp) **Att läsa och skriva akademiska texter**

Blomström, Vendela & Wennerberg, Jeanna. 2015. Akademiskt läsande och skrivande. Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.

Språkriktighetsboken. 2011 (eller annan utgåva). Utarbetad av Svenska språknämnden. Stockholm: Norstedts Akademiska förlag.

Svenska skrivregler utgivna av Svenska språknämnden. 2017. Stockholm: Liber.

Därutöver tillkommer 1–2 vetenskapliga artiklar som väljs i samråd mellan kursdeltagare och lärare.

Delkurs 4, (9 hp) **Svenska språket i ett andraspråksperspektiv**

Ekerot, Lars-Johan. 2011. *Ordföljd, tempus, bestämdhet. Föreläsningar om svenska som andraspråk*. Malmö: Gleerups Förlag. I urval enligt lärarens anvisningar.

Enström, Ingegerd. 2016. *Ordens värld. Svenska ord - struktur och inläring*. Stockholm: Hallgren & Fallgren. I urval enligt lärarens anvisningar.

Håkansson, Gisela. 2013. Utveckling och variation – en tillämpning av processbarhetsteorin på svenskt inlärspråk. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.)

Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur.

Josefsson, Gunlög. 2010. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Lund: Studentlitteratur.

Källström, Roger. 2012. *Svenska i kontrast. Tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik*. Lund: Studentlitteratur.

Prentice, Julia & Sköldberg, Emma. 2013. Flerordsenheter – ur ett andraspråksperspektiv. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.

Referenslitteratur / Rekommenderad bredvidläsning

Josefsson, Gunlög. 2009. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningsbok*. Lund: Studentlitteratur.

Lundin, Katarina. 2013. *Tala om språk. Grammatik för lärarstudier*. Lund: Studentlitteratur

Lundin, Katarina. 2014. *Tala mera om språk. Textgenomlysning med grammatiska redskap*. Lund: Studentlitteratur.

Delkurs 5, (6 hp) **Skriftlig språkfärdighet för sva-läraren**

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis, Løkenstam, Torlaug. 2011. *Skriva för att lära – skrivande i högre utbildning*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Språkriktighetsboken. 2005. Utarbetad av Svenska språknämnden. NE Nationalencyklopedin. I urval enligt lärarens anvisningar.

Svenska skrivregler. 2017. Ola Karlsson (red.), Språkrådet. [4 uppl.] Stockholm: Liber.

Wallgren Hemlin, Barbro. 2001, *Overall på! Om viktning av argument*. I: Retorikmagasinet, 12, s. 20–25. ISSN 1403-9052.

Tillkommer material som delas ut under kursens gång.

Delkurs 6, (6 hp) **Andraspråksinläring hos skolungdomar och vuxna**

- Abrahamsson, Niclas. 2009. *Andraspråksinläring*. Lund: Studentlitteratur.
- Axelsson, Monica. 2013. Flerspråkighet och lärande. I Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur, sid. 547–578.
- Flyman Mattsson, Anna. 2017. *Svenska som andraspråk på språkvetenskaplig grund*. Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.
- Norrby, Catrin & Gisela Håkansson. 2007. *Språkinläring och språkanvändning. Svenska som andraspråk i och utanför Sverige*. Lund: Studentlitteratur.
- Rosén, Jenny & Wedin, Åsa. 2015. *Klassrumsinteraktion och flerspråkighet – ett kritiskt perspektiv*. Stockholm: Liber.

Delkurs 7, (6 hp) **Språkundervisning för nyanlända elever**

- Gibbons, Pauline. 2018. *Lyft språket, lyft lärandet*. Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Otterup, Tore & Kästen Ebeling, Gilda. 2018. *En god fortsättning: nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.
- Long, Michael & Doughty, Catherine (red.). 2009. *The Handbook of Language Teaching*. Chichester: Wiley-Blackwell. I urval enligt lärarens anvisningar.
- Polias, John; Lindberg, Inger & Rehman, Karin. 2017. *Stöttning på olika nivåer*. Ingår i modulen ”Nyanländas språkutveckling”, tillgänglig på Skolverkets lärportal.
- Rydell, Maria. 2017. *Det talade språkets roll*. Ingår i modulen ”Nyanländas språkutveckling”, tillgänglig på Skolverkets lärportal.

Delkurs 8, (3 hp) **Digitala perspektiv i sva-undervisningen**

- Basaran, Hülya. 2016. *Digitala verktyg och andraspråksutveckling hos vuxna*. Skolverket. <https://www.skolverket.se/getFile?file=3713>
- Hur påverkas vårt språk i en digitaliserad värld? (Del 1 och 2, november 2017) [radioprogram] Sveriges radio, P1. Tillgängliga via Sveriges radios hemsida.
- Jonson, Ulrika & Wallin, Annika. 2019. *Digitala verktyg för att läsa och skriva*. Ingår i modulen ”Digital kompetens i vuxenutbildningen”, tillgänglig på Skolverkets lärportal.
- Monsén, F. 2017. *Flerspråkighet som resurs och digital kompetens*, Skolverket. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/flersprakighet-som-resurs-i-gymnasieskolans-introduktionsprogram>
- Tallvid, Martin. 2019. *Utbildning i ett digitaliserat samhälle*. Ingår i modulen ”Digital kompetens i vuxenutbildningen”, tillgänglig på Skolverkets lärportal.
- White, D. S., & Le Cornu, A. 2011. Visitors and Residents: A new typology for online engagement. *First Monday*, 16(9).

En av följande texter beroende på vald uppgift:

- Skolverket. 2017. *Få syn på digitaliseringen i vuxenutbildningen. Ett kommentarmaterial för komvux och särvux på gymnasial nivå*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. 2017. *Få syn på digitaliseringen på grundskolenivå. Ett kommentarmaterial till*

läroplanerna för förskoleklass, fritidsbem och grundskoleutbildning. Stockholm: Skolverket.

Skolverket. 2017. *Få syn på digitaliseringen på gymnasial nivå. Ett kommentarmaterial för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan samt komvux och särsvux på gymnasial nivå.* Stockholm: Skolverket.

Delkurs 9, (6 hp) **Elevers läs- och skrivinläring**

Bråten, Ivar. 2008. *Läsförståelse i teori och praktik.* Lund: Studentlitteratur.

Franker, Qarin. 2013. *Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en tvåspråkig kontext.* I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur.

Gibbons, Pauline. 2013. *Lyft språket, lyft tänkandet. Språk och lärande.* Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Johansson, Britt & Sandell Ring, Anniqa. 2015. *Låt språket bära. Genrepedagogik i praktiken.* Fjärde uppl. Stockholm: Hallgren & Fallgren.

Lundberg, Ingvar & Reichenberg, Monica. 2004. *Vad är lättläst?* Specialpedagogiska Skolmyndigheten. Länk tillhandahålles av läraren.

Mörling, Margareta. 2007. *Att undervisa analfabeter.* Stockholm: Natur och Kultur.

Salameh, Eva-Kristina (red.) 2012. *Flerspråkighet i skolan.* Stockholm: Natur & Kultur. I urval enligt lärarens anvisningar.

Wedin, Åsa. 2010. *Vägar till svenskt skriftspråk för vuxna andraspråksinlärare.* Lund: Studentlitteratur.

Wedin, Åsa & Hedman Christina (red.) 2013. *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet.* Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.

Delkurs 10, (3 hp) **Ordinläring i ett didaktiskt perspektiv**

Enström, Ingegerd. 2017. *Ordens värld. Svenska ord – struktur och inläring.* Andra upplagan. Uppsala: Hallgren & Fallgren. I urval enligt lärarens anvisningar.

Enström, Ingegerd 2013. Ordförråd och ordinläring med särskild fokus på avancerade inlärare. I Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (eds.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle.* Lund: Studentlitteratur.

Nation, Paul & Chung, Teresa. 2009. Teaching and Testing Vocabulary. I Long, Michael & Doughty, Catherine *The Handbook of Language Teaching.* Chichester: Wiley-Blackwell.

Delkurs 11, (7,5 hp) **Elevers skriftliga produktion: Analys och respons**

Gibbons, Pauline. 2016. *Stark språket, stark lärandet. Språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt för och med andraspråkselever i klassrummet.* Uppsala: Hallgren och Fallgren. I urval enligt lärarens anvisningar.

Holmberg, Per. 2010. *Text, språk och lärande. Introduktion till genrepedagogik.* I: M. Olofsson (red.), Symposium 2009. Genrer och funktionellt språk i teori och praktik. S. 13–27. (15 s.)
<http://www.svenska.gu.se/forskning/forskningsprojekt/tokis/>

Hoel, Torlaug Løkensgard. 2001. *Skriva och samtala: lärande genom responsgrupper.* Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.

Nordenfors, Mikael. 2017. *Elevernas texter: redskap för textanalys, textsamtal och bedömning*. Lund: Studentlitteratur.

Wirdeñäs, Karolina. 2013. *Att hjälpa eller stjälpa?* I: Språk och stil 23. S. 59–84.

Delkurs 12, (7,5 hp) **Uttalsundervisning i teori och praktik**

Abrahamsson, Niclas. 2013. Fonologiska aspekter på andraspråksinläring och svenska som andraspråk. Ingår i: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. (s. 85–121).

Bruce, Gösta. 2010. *Vår fonetiska geografi*. Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.

Boyd, Sally & Gunlög Bredänge. 2013. Attityder till brytning – exemplet utländska lärare i svenska skolor. Ingår i Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur, Lund. 437–459.

Derwing, Tracey M. & Munro, Murray J. 2015. *Pronunciation fundamentals: evidence-based perspectives for L2 teaching and research*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. I urval enligt lärarens anvisningar.

Linjer Fridfors, Liv. 2018. *Uttalsundervisning i praktiken*. Ingår i modulen ”Nyanländas språkutveckling”, fritt tillgänglig på Skolverkets lärportal.

Thorén, Bosse. 2016. Kärnan i uttalsundervisning: Vad bör lärare prioritera? Ingår i: Björn Kindenberg (red.) *Flerspråkighet som resurs: symposium 2015*. Stockholm: Liber.

Thorén, Bosse. 2016. *Svensk fonetik för andraspråksundervisningen*. Andra upplagan. Umeå: Bosse Thorén

Referenslitteratur

Zetterholm, Elisabeth & Tronnier, Mechtild. 2017. *Perspektiv på svenskt uttal: fonologi, brytning och didaktik*. Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.

Delkurs ,13 (7,5 hp) **Betygssättning och bedömning**

Abrahamsson, Tua & Bergman, Pirkko (red.). 2005. Tankarna springer före – att bedöma ett andraspråk i utveckling. Stockholm: Stockholms universitets förlag. I urval enligt lärarens anvisningar.

Bygga svenska för årskurs 7-9 och gymnasieskolans introduktionsprogram. 2017. Stockholm: Skolverket. https://bp.skolverket.se/web/bs_nya_7-9/material

Flyman Mattsson, Anna & Gisela Håkansson. 2010. *Bedömning av svenska som andraspråk. En analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier*. Lund: Studentlitteratur.

Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning. Skolverket. 2007. <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2144>. I urval enligt lärarens anvisningar.

Olofsson, Mikael & Lena Sjöqvist. 2013. Bedömning i svenska som andraspråk. I: Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle. Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.) Lund: Studentlitteratur. 685–724.

Skolverket. 2011. *Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter*. Stockholm: Skolverket. I urval enligt lärarens anvisningar.

Därutöver tillkommer material för kartläggning som ligger öppet tillgängligt på Bedömningsportalen.

Delkurs 14, (15 hp) **Didaktiska perspektiv på litteraturen och andraspråksläsaren**

Andersson, Peter m fl. (red.) 2014. *Mångfaldens möjligheter. Litteratur- och språkdiradaktik i Norden*. Göteborg: Göteborgs universitet. Tillgänglig på: svenska.gu.se/samverkan/smdi.

Boglund, Ann & Olofsson, Mikael. 2017. *Nyanlända elever och skönlitteratur*. Ingår i modulen ”Nyanländas språkutveckling”, tillgänglig på Skolverkets lärportal.

Bringéus, E. 2011. *När känslorna får styra. Om litteraturläsning i en mångkulturell gymnasiekläss*. Licensiatavhandling. Malmö: Malmö högskola. I urval enligt lärarens anvisningar.

Economou, Catarina. 2013. Reading fiction in a Second-Language Classroom. I: *Education Inquiry* Vol.6, no 1.

Holmberg, Claes-Göran & Ohlsson, Anders. 2012. *Epikanalys. En introduktion*. Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.

Jönsson, Maria & Öhman, Anders (red.) 2015. *Litteratur och läsning. Litteraturredaktikens nya möjligheter*. Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.

Landmark, Dan & Wiklund, Ingrid. 2012. *Litteraturen, språket, världen. Andraspråksperspektiv på litteraturundervisning*. Lund: Studentlitteratur.

Molloy, Gunilla. 2011. *Selma Lagerlöf i mångfaldens klassrum*. Lund: Studentlitteratur. I urval enligt lärarens anvisningar.

Skönlitteratur väljs i samråd med delkurens lärare (ca 500 s.).